

HŐSKULTUSZ

PÁRATLAN OLDAL - LXII. évfolyam, 16. szám, 2018. április 20.

Az amerikai mozikban már vetítik a *Hét nap Entebbében* (7 Days in Entebbe) című filmet, amely az 1976-os, az ugandai Entebbe repülőterén végrehajtott izraeli rajtaütés történetét eleveníti fel. Magyarországon május 12-én tervezik az akciófilm bemutatását, amelyet a brazil José Padilha rendezett. A forgatókönyvet a skót Gregory Burke írta, gondosan rekonstruálva a történeteket.

Sajtóhírek szerint az izraeli miniszterelnöknek, Benjamin (Bibi) Netanjahunak és támogatóinak nem tetszik a film. Ez az ötödik játékfilm, amelyet az entebbei akcióról bemutattak, tucatnyi dokumentumfilm és számtalan könyv mellett.

A hivatalos izraeli verzió szerint az Ugandában végrehajtott rajtaütés zseniális kommandóakció volt, és óraműpontossággal zajlott le. Mások szerint a több mint 100 túszerhadításában a szerencse is közrejátszott, és a Netanjahu család túlértékeli a túszerhadítás egyik vezetőjének, a 30 éves Yoni Netanjahunak, Bibi fivérének szerepét, aki elesett Entebbében. A történet átírásával egyfajta „Yoni-kultuszt” igyekeznek teremteni, pedig a sikeres akció csapatmunka volt. A mostani film szerint a túszerhad életét az egyik német terrorista, a 27 éves Wilfried Böse reakciója mentette meg, aki Kalasnyikovjával nem nyitott tüzet rájuk, és így azok megmenekültek. Böset az akcióban megölték.

Az entebbei mentés azért is vált ki heves vitákat, mert az ma már része Izrael történelmének, és Yoni „szentté avatása” politikai kérdéssé vált. Vitatják azt is, hogy Yoninak oroszánrésze lett volna az akció megtervezésében, hiszen a túszerhadításra a későbbi miniszterelnök, Ehud Barak kapott megbízást, és Yoni csak később csatlakozott a csapathoz. Vita van a halálának körülményeit illetően is. Több filmverzióban Yoni a túszerhadítás kiszabadítva az akció végén heves tűzharcban esik el. Mások szerint a forrófejű izraelit az akció legelején egy ugandai katona eltévedt golyója ölte meg. Feleslegesen kockáztatta saját és társai életét, sőt, az egész akció veszélybe sodorta.

A Netanjahu család eltökélt; nemzeti hőst akar faragni Yoniból. A harmadik Netanjahu fiútestvér, az USA-ban élő orvos-drámaíró Iddo, könyvet írt bátyja hősiességéről. Bibi is gyakran ellátogat Yoni sírhelyéhez, mindig gondosan ügyelve arra, hogy a látogatásokról sajtófotók jelenjenek meg. A kampánynak magyar vonatkozása is van. 2012-ben forgatták a *Follow Me: The Yoni Netanyahu Story* (Kövess: Yoni Netanjahu története) című dokumentumfilmet, amely „modernkori Sámsonként” ábrázolja a hőst. A filmben Bibi meghatóan beszél bátyjáról, miközben Yoni leveleit a magyar származású új-zélandi sztárszínész, Marton Csokas olvassa fel, aki magyar állampolgár is. A film operatőre David Goulding, Schmitt Pál egykori államelnök veje, Alexa lányának férje, és nemrég Bogay Katalin magyar ENSZ nagykövet személyesen is találkozott Iddóval. Ő azon fáradozik, hogy Iddo könyveit és színdarabjait mihamarabb lefordítsák magyarra is.

Az izraeli miniszterelnök nemrég gratulált Orbán Viktor választási győzelméhez, és látogatásra hívta Jeruzsálembé. Nem hinném, hogy a meghívásnak köze lenne a Yoni-mítosz megteremtéséhez nyújtott magyar támogatáshoz... Ugyanakkor a nagypolitika útjai kifürkészhetetlenek.